

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності облік та аудит

за темою:

«Облік та аудит виробничих запасів
(на прикладі Філії УДЦТС «Ліски» на Одеській залізниці)»

Виконавець

студентка обліково-економічного факультету

Миролубенко О.В.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

к.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Муренко Т.О.

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2016

ЗМІСТ

стор.

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНО-ЕКОНОМІЧНА СУТНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКА ЯК ОБ'ЄКТУ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ	
1.1. Економічна сутність запасів та їх класифікація.....	6
1.2. Оцінка виробничих запасів для цілей обліку.....	7
1.3. Нормативно-правова база з обліку та аудиту виробничих запасів....	15
1.4. Проблемні питання обліку виробничих запасів.....	19
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ НА ПРИКЛАДІ ФІЛІЇ УДЦТС «ЛІСКИ» НА ОДЕСЬКІЙ ЗАЛІЗНИЦІ	
2.1. Організація синтетичного і аналітичного обліку виробничих запасів.....	22
2.2. Облік надходжень та вибуття запасів на виробництво.....	23
2.3. Особливості обліку результатів інвентаризації та переоцінки виробничих запасів.....	31
2.4. Облік виробничих запасів в умовах використання інформаційних систем та комп'ютерних технологій.....	34
2.5. Шляхи поліпшення обліку виробничих запасів на підприємстві.....	39
РОЗДІЛ 3. АУДИТ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ ТА АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ ЇХ ВИКОРИСТАННЯ НА ПРИКЛАДІ ФІЛІЇ УДЦТС «ЛІСКИ» НА ОДЕСЬКІЙ ЗАЛІЗНИЦІ	
3.1. Завдання та інформаційне забезпечення аудиту виробничих запасів та аналізу ефективності їх використання.....	45
3.2. Аудит виробничих запасів.....	48

3.3. Проблемні питання аудиту запасів на підприємстві.....	61
ВИСНОВКИ.....	64
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ.....	72

ВСТУП

Підприємства всіх форм власності та галузей економіки використовують для здійснення виробничо-господарської діяльності виробничі запаси, які є найбільш важливою та значною частиною активів підприємства. Вони займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності. Виробничі запаси є складовою частиною групи матеріальних активів, які формують виробничі ресурси.

Основним завданням підприємств є найбільш повне забезпечення виробничими запасами для майбутнього виробництва продукції. Темпи росту обсягу виробництва продукції, покращення її якості безпосередньо впливають на обсяг витрат і прибуток підприємства. Тому дуже важливо приділяти велику увагу обліку виробничих запасів, їх зберіганню, реалізації та фінансових результатів на підприємстві, так як це основний ланцюжок кожного виробничого підприємства.

Різноманіття форм власності в період ринкової економіки, розширення прав підприємств у керуванні економікою, галузеві особливості виробництва вимагають альтернативних, а часом і різноманітних підходів при рішенні конкретних питань методики й техніки ведення обліку виробничих запасів.

Облік виробничих запасів здійснюється за такими напрямками:

- кількісний і вартісний облік;
- облік заготівлі, придбання матеріалів та розрахунків з постачальниками;
- наявності та руху на складах;
- використання у процесі виробництва;
- продажу, реалізації матеріальних цінностей і розрахунків з покупцями.

У зв'язку з дослідженням цих питань стає чітко обумовленою актуальність теми дослідження.

Мета випускної роботи – дослідження обліку виробничих запасів на підприємствах і визначення шляхів його удосконалення.

Для досягнення мети необхідно вирішити задачі:

- здійснити огляд нормативно-правових документів, що регламентують облік реалізації готової продукції;
- переглянути літературні джерела;
- розкрити теоретичні основи обліку виробничих запасів;
- розглянути особливості обліку виробничих запасів на підприємстві та порядок їх оцінки;
- розглянути первинний облік виробничих запасів;
- розробити шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів на підприємстві.

Об'єктом дослідження є облік виробничих запасів Філії УДЦТС «Ліски» на Одеській залізниці. Філія УДЦТС «Ліски» на Одеській залізниці знаходиться за адресою: 67665, Україна, Одеська область, Біляївський район, селище Усатове, вул. Залізничників, б, 14. Філія є відокремленим підрозділом ДП «УДЦТС «Ліски»», розташована поза його місцезнаходженням. Детальні загальні положення про досліджуване підприємство показані у додатку А. Предметом діяльності Філії є:

- надання сервісних послуг юридичним особам незалежно від форм власності, а також фізичним особам, при перевезенні вантажів залізничним, морським, автомобільним, річковим та повітряним транспортом;
- обслуговування та експлуатація контейнерів парку Укрзалізниці, приватних контейнерів та фітінгових платформ;
- організація належного складування вантажів та їх зберігання;
- організація переробки (сортування) контейнерів згідно з планами формування вантажних потоків;
- надання транспортно-експедиційних послуг при перевезення експортно-імпортних, транзитних вантажів залізничним, морським, автомобільним, річковим та повітряним транспортом;
- забезпечення взаємодії з підрозділами залізниць, на підставі укладених договорів;
- організація декларування, супроводження, охорони і страхування вантажів;
- посередницька діяльність митного брокера тощо.

Детальна інформація щодо предмету діяльності Філії показано у додатку А. Філія здійснює статистичний, оперативний, бухгалтерський та податковий облік результатів своєї діяльності, та подає звітність відповідно до чинного законодавства

України. Деталі загальних положень щодо обліку та звітності на підприємстві показані в додатку А. Підприємство зареєстровано в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, деталі в додатку Б. Також підприємство зареєстровано у державній службі статистики деталі в додатку В. Підприємство є платником податку на додану вартість, свідоцтво про реєстрацію та довідка про взятті на облік платника податків подано у додатку Г. Підприємство є платником страхових внески в різні фонди соціального страхування, що гарантує соціальний захист для робітників цього підприємства, деталі у додатку Д. Організаційна структура підприємства наведена у додатку Е.

Слід також зазначити, що підприємство не використовує журнально-ордерну систему обліку, а звітність ведеться в 1-С Бухгалтерії 7.7.

При написанні роботи були використані закони та нормативно-правові акти, які регламентують правила зберігання та використання виробничих запасів на підприємстві, а також взаємовідносини між постачальником запасів та їх споживачем.

Теоретичні засади бухгалтерського обліку виробничих запасів на підприємствах складають Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», положення (стандарти) бухгалтерського обліку, а також інструкції та методичні рекомендації з окремих питань бухгалтерського обліку відповідних міністерств і відомств. Також була використана різноманітна література, з якої була взята інформація про аналітичний і синтетичний облік виробничих запасів, їх порядок і методи оцінки та первинний і складський облік.

ВИСНОВКИ

Дослідження обліку виробничих запасів проводилося на Філії УДЦТС «Ліски» на Одеської залізниці. Практика обліку виробничих запасів ведеться у відповідності до законодавства. Результати дослідження з організації обліку виробничих запасів свідчать про те, що існує ряд проблем, які впливають на організацію ведення обліку виробничих запасів. Вирішення досліджених проблем дозволить ефективно здійснювати бухгалтерський облік виробничих запасів, підвищить ефективність

виробництва, і тим самим підтримає конкурентоспроможність підприємства, нарощуючи його економічний потенціал.

На сьогоднішній день основним завданням підприємств є найбільш повне забезпечення виробничими запасами, покращення її якості, так як це безпосередньо впливає на обсяг витрат і прибуток підприємства.

Отже, основною метою діяльності підприємства є забезпечення конкурентоспроможності, де процес забезпечення виробничими запасами відіграє значну роль, оскільки істотно впливає на фінансовий результат. Важливим напрямком удосконалення організації оперативного й складського обліку запасів є раціоналізація форм документів, документообігу й всієї системи оформлення, реєстрації й обробки документів.

На аналізованому підприємстві існує проблема ведення звітності. Уся звітність на Філії УДЦТС «Ліски» на Одеській залізниці ведеться в 1-С Бухгалтерії 7.7. Дана тенденція може негативно вплинути на діяльність і викликати труднощі у веденні бухгалтерського обліку на підприємстві.

Для того щоб підвищити оперативність інформаційного забезпечення Філії УДЦТС «Ліски», а також дієвість та ефективність, нам необхідно вдосконалити електронний облік та контроль діяльності організацій, застосувавши при цьому нові інформаційні технології.

Ми пропонуємо вирішити дану проблему шляхом впровадження 1-С Бухгалтерії 8.2.

Застосування 1-С Бухгалтерії 8.2 дозволить прискорити обробку облікової інформації та передачу її за всіма напрямками. Запропоноване удосконалення ведення електронного обліку матиме значні переваги, такі як:

1. Можливість налагодження системи як на специфіку Філії УДЦТС «Ліски» на Одеській залізниці, так і на зміни в законодавстві України, тобто у мінімально короткий термін без втрат інформаційних даних нова програма дозволить не тільки перебудувати План рахунків, звітні форми, типові проводки, але і скласти звітність згідно нових вимог обліку.

2. Можливість роботи не тільки в локальних обчислювальних мережах, а і з іншими джерелами бухгалтерської інформації, такими як системи "клієнт-банк" для безготівкових розрахунків і реєстраторами розрахункових операцій.

3. Наявність постійної підтримки з боку розробників програмного забезпечення: навчання і консультативного супроводу не тільки на випадок поломок, але і внесення змін.

1-С Бухгалтерії 8.2 забезпечує рішення всіх завдань, які виникають перед бухгалтерією підприємства, якщо вона повністю відповідає за облік на підприємстві, включаючи, наприклад, виписку первинних документів, облік виробничих запасів і т.д. Дану програму також можна використовувати винятково для ведення бухгалтерського й податкового обліку.

Також вирішується проблема захисту електронних документів. По-перше, це контроль прав доступу до документів, а по-друге, це захист електронного документа і його реквізитів від випадкових чи навмисних змін у документі після його формування і набрання юридичної сили, а також захист електронного документа під час його зберігання в електронному архіві. Захист електронних документів на підприємстві можна організувати різними способами. Наприклад, можна застосовувати розмежування прав доступу з використанням індивідуальних паролів входу до програми. Це дозволить працівникам працювати лише з тими документами, які входять до їх компетенції.

Впровадження удосконаленої системи 1-С Бухгалтерії 8.2 у Філію УДЦТС «Ліски» на Одеській залізниці поліпшить якість облікових даних і, як наслідок, підвищить ефективність управління підприємством.

Незважаючи на те, що підприємство відчує труднощі з установкою нової програми, це у результаті призведе до більш ефективної роботи Філії УДЦТС «Ліски» та спростить процес бухгалтерського обліку.

Важливим є вивчення дотримання правил видачі довіреностей на отримання товарно-матеріальних цінностей. Аудитору необхідно переконатися, чи не списуються запаси на витрати виробництва без їх оприбуткування та без оформлення на них видаткових документів. При списанні матеріалів у виробництво необхідно провести документальну перевірку. Вона дозволить переконатися у відповідності норм у документах на списання фактичним даним.

Поліпшенню ресурсопостачання сприяє впорядкування первинної документації, широке впровадження типових уніфікованих форм, підвищення рівня

автоматизації обліково-обчислювальних робіт, забезпечення строгого порядку приймання, зберігання й витрати сировини, матеріалів, комплектуючих виробів і т.п. Для забезпечення зберігання виробничих запасів, правильного приймання, зберігання й відпущення цінностей важливе значення має наявність на підприємстві в достатній кількості складських приміщень, оснащених ваговими і вимірювальними приладами, мірною тарою й іншими пристосуваннями. Необхідно також впроваджувати ефективні форми попереднього й поточного контролю за дотриманням норм запасів і витрати матеріальних ресурсів, приділяти більше уваги підвищенню вірогідності оперативного обліку руху напівфабрикатів, комплектуючих виробів. Деталей і вузлів у виробництві. Дані бухгалтерського обліку повинні містити інформацію для знаходження резервів зниження собівартості продукції в частині раціонального використання матеріалів, зниження норм витрат, забезпечення належного зберігання.

Важливим напрямком удосконалення організації оперативного й складського обліку запасів є раціоналізація форм документів, документообігу й всієї системи оформлення, реєстрації й обробки документів.

Розмаїтість форм облікових документів, у тому числі лімітно-забірних карток, істотно ускладнює роботу з обліку матеріальних ресурсів на заводських складах виробничих підрозділів, у групах відділів матеріально-технічного постачання.

Лімітно-забірні картки, як правило, оформляються на підприємствах нерегулярно і надходять у відділи матеріально-технічного постачання і у бухгалтерію у великій кількості й в основному під кінець місяця. Відповідно до правил систематичного споживання ресурсів відпущення матеріалів систематичного споживання у виробництві оформляється лімітно-забірними картками, а у всіх інших випадках матеріальними вимогами.

Удосконалення обліку наявності й руху виробничих запасів передбачає такі зміни у веденні бухгалтерського обліку на підприємстві, які на наш погляд варто робити за наступними напрямками:

1. Спрощення і полегшення ведення бухгалтерського обліку на підприємстві. Варто врахувати, що облік товару ведеться на різних рахунках

бухгалтерського обліку. Для аналізу витрат підприємства бухгалтеру буде важко розділити витрати на придбання по видам для проведення даного аналізу.

2. Вплив на збільшення ефективності виробничої діяльності підприємства. Запаси як економічний ресурс і як одна із складових активів підприємства, які використовуються у виробничій діяльності, можна охарактеризувати деяким виробництвом у комплексі з іншими економічними ресурсами, особливо з вкладеною працею. При аналізі управління активами, у тому числі запасами, це можна виміряти співвідношенням об'єму реалізації продукції до середньої вартості запасів (або активів), які використовуються у виробничому процесі у визначеному періоді. Ці дані можна використовувати для прийняття рішень в управлінні капіталом, виробництвом, активами і запасами. Правильне управління запасами, аналіз вкладених засобів у оборотний капітал, а також аналіз витрат, пов'язаних із забезпеченням підприємства запасами, будуть сприяти вивільненню вкладених оборотних засобів.

3. Досягнення позитивного результату на основі зниження витрат; реальність оцінки залишків запасів товарно-матеріальних цінностей, відображених в активах балансу. При проведенні аналізу зовнішніми користувачами балансу підприємства необхідно враховувати, що запаси, обліковані по купівельним цінам, більш наближені до чистої вартості реалізації по відношенню із запасами, облік яких ведеться по цінам придбання. Тому показники рентабельності, виробництва, ліквідності та оборотності запасів у визначеному періоді будуть більш достовірними.

4. Покращення показників ліквідності запасів. Запаси входять в групу цінностей підприємства, віднесених до низько ліквідних активів. Показником ліквідності активів, у тому числі запасів, являються коефіцієнти оцінки ліквідності активів, які характеризують можливість їх швидкого конвертування в грошову форму без втрат своєї поточної ринкової вартості. Оцінка запасів по купівельним цінам буде найбільш наближена до поточної ринкової вартості і дасть найкращий показник ліквідності.

5. Зацікавленість інвесторів. Метою різних рішень, які приймаються на підприємстві, являється максимізація його ринкової вартості. Інвестор при вивченні

зацікавленого ним підприємства обов'язково вивчає показники ліквідності його активів на основі фінансових звітів та балансу.

Можна зробити висновок, що при впровадженні запропонованих змін в обліку оприбуткування придбаних запасів, виходячи з їх реальної оцінки вартості, без обліку побічних витрат, пов'язаних із самим процесом придбання, і виборі ефективного методу оцінки вибуття цих запасів підприємство зможе отримати додатковий дохід та вивільнити оборотні кошти [11, с.167].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 р. № 996 -XIV (зі змінами і доповненнями) – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0905-00>
2. Порядок № 116 - Порядок визначення розміру збитків від крадіжок, нестач, знищення (псування) матеріальних цінностей – [Електронний ресурс] – Режим доступу: mlsearch.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP960116.ht
3. П(С)БО 16 «Витрати». Наказ МФУ від 31.12.1999 р. № 318 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №15 “Дохід”. Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 29.11.1999р. №290 – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://docs.dtki.ua/ua/doc/1037.637.0>
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20.10.1999 №246, із змінами і доповненнями – [Електронний ресурс] – Режим доступу:

<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99/ed20120527>

6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємствами і організаціями. Інструкція із застосування плану рахунків бухгалтерського обліку. Затв. наказом Міністерства фінансів України від ЗОЛ 1.1999 р. № 291.

7. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / За редакцією проф. Ф.Ф. Бутинця. -5-е вид., доп. і перероб. - Житомир: ПП «Рута», 2013. -726 с.

8. Гарасим П.М., Журавель Г.П., Бруханський Р.Ф., Хомин П.Я. Первинний та аналітичний облік на підприємстві. - Тернопіль: Астон, 2015 - 464с.

9. Завгородній В.П. Бухгалтерський облік в Україні з використанням Національних стандартів - Київ: А.С.К., 2013 - 847с.

10. Ільїна С.Б. Основи аудиту: Навчально-практичний посібник. - К.: Кондор, 2009 р. - 378 с.

11. Кондратенко О.В. Формування програм зовнішнього аудиту складських запасів на промисловому підприємстві // Менеджмент: теорія і практика. - №2- 2011. – 110 с.

12. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: навч. посібник // Навчальне видання.- К.: ЦУЛ, 2015- 624 с.

13. Маренич Т. Г. Бухгалтерський облік в агроформуваннях: Підручник / За ред. Амбросова В. Я. – К.: Професіонал, 2015. – 896 с.

14. Нашкерська Г. В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури , 2014. – 464 с.

15. Організація бухгалтерського обліку: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / За редакцією проф.. Ф.Ф. Бутинця. - 3-є вид., доп. і перероб. -Житомир: ПП «Рута», 2012.- 592 с

16. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підручник для студентів спеціальних вищих навчальних закладів. - 6-те видання. - Київ «А.С.К.», 2012. -784с.

17. Утенкова, К.О. Аудит: Навчальний посібник / К.О. Утенкова. – К.: Алерта, 2011. – 408 с.
18. Чебанова Н.В. Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік. Посібник - К.: Видавничий центр «Академія», 2012. - 672 с.
19. Бублик М.О. Проблеми управління виробничими запасами на підприємствах та шляхи їх вирішення // Науковий вісник Управління розвитком. – 2014. - №2(165) – 91 с.
20. Грачева Р. Втрати запасів і нестачі // Дебет-Кредит // № 35, 2014, ст. 22.
21. Дулембова К.О. Автоматизація обліку виробничих запасів // Науковий вісник Управління розвитком. – 2014. - №11(174) – 42 с.
22. Інна Назаренко. Як правильно організовувати облік запасів // Все про бухгалтерський облік // - 7 липня № 52 (477) 2015. – 46 с.
23. Ірина Буфатина. Облік запасів // Все про бухгалтерський облік // - № 36 (582) 20 квітня 2013. – 40 с.
24. Ловска І.Д. Організація та ведення обліку виробничих запасів в інформаційному середовищі // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. – 2012. - Вип. 1(22) – 194 с.
25. Мірошніченко І.О. Місце, роль і призначення виробничих запасів у сучасних умовах // Наука і економіка – 2009. - №3(35) – 66 с.
26. Миролубенко О. В. «Шляхи вдосконалення обліку виробничих запасів» // Напрямки розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації. Тези доповідей II Міжнародної студентської науково-практичної інтернет- конференції. Ч. 1. – Одеса: ОНЕУ, 2016. – 167-168 стор.
27. Назарчук О.Д., Принада І.В. Сучасні проблеми обліку виробничих запасів на підприємстві // Наука і економіка – 2014. - №3(35) – 66 с.
28. Петюр Н.О. Проблемні аспекти аудиту виробничих запасів на підприємствах // Науковий вісник управління розвитком. – 2012. - №12 – 31 с.
29. Плешонова П. Облік запасів у промисловості // Баланс - комплект (укр.).- 2013.- № 19.- с.41-48
30. Хлипальська В. Значення оцінки вартості в обліку запасів

підприємства // Бухгалтерський облік та аудит - 2012 - №3 - с. 25